

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานของกลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา 2) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา 3) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา 4) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพกับการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจ การใช้เทคโนโลยี ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยาในพื้นที่ จังหวัดชลบุรี จำนวน 159 คน จากจำนวน 15 กลุ่ม ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าไคสแควร์ และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. สมาชิกกลุ่ม ส่วนมากเป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 43.5 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา อาชีพหลักรับจ้าง มีสมาชิกในครอบครัว 5 คน มีหนี้สิน โดยมีแหล่งเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้าน มีรายได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มระหว่าง 5,001-8,000 บาทต่อปี ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหัวหน้ากลุ่ม และเกษตรกรส่วนมากร้อยละ 68.6 เคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ อยู่ในระดับปานกลาง และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มภายในหมู่บ้านและตำบล

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มพบว่าสมาชิกกลุ่ม โดยรวมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมมากที่สุด ในประเด็น การร่วมวางแผนตัดสินใจในการทำธุรกิจของกลุ่ม และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในเรื่องการนำผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มไปจำหน่าย

3. ความพึงพอใจในการดำเนินงานของกลุ่มพบว่าสมาชิกกลุ่ม โดยรวมมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจมากที่สุด ในประเด็น ความพอใจกับการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการของกลุ่ม

4. สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พบว่า สมาชิกกลุ่ม ใช้พันธุ์พืชสมุนไพรในท้องถิ่น โดยการปลูกเอง พืชสมุนไพรที่ใช้ ได้แก่ ดอกอัญชัน วานหางจรเข้ มะกรูด มะขาม ขมิ้น เป็นต้น ส่วนสูตรผลิตภัณฑ์ที่ใช้เกิดขึ้นเองจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตขึ้น ได้แก่ แชมพูสมุนไพร ครีมนวดผมสมุนไพร สบู่สมุนไพร น้ำยาล้างจาน เป็นต้น ส่วนการใช้เทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้มากที่สุด คือ เทคโนโลยีการปลูกพืชสมุนไพร และเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว และหลังการเก็บเกี่ยว เทคโนโลยีที่ใช้น้อยที่สุด คือ เทคโนโลยีการบรรจุหีบห่อ/บรรจุภัณฑ์ และเทคโนโลยีที่ไม่ได้ใช้คือ เทคโนโลยีการตรวจสอบคุณภาพ ของวัตถุดิบ และเทคโนโลยีฉลากผลิตภัณฑ์

5. ปัญหาการใช้เทคโนโลยีการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พบว่าสมาชิกกลุ่มมีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีปัญหาในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ในการบรรจุหีบห่อมีราคาแพง ความรู้ในการตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบสมุนไพร เครื่องมือ/เครื่องจักรมีราคาแพง สูตรในการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ความรู้และเทคนิคในการผลิตพืชสมุนไพร ความรู้เกี่ยวกับการนำฉลากผลิตภัณฑ์ ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ความรู้ขั้นตอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์

6. ผลกระทบทางด้านสังคม พบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนมีมากขึ้น ความสามารถในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น การเกื้อกูลกับคนด้อยโอกาสในสังคมมากขึ้น มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพเสริมมากขึ้น การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีมากขึ้น มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางราชการมากขึ้น ปัญหายาเสพติดลดลง และความเอื้ออาทรของสมาชิกในชุมชนมีมากขึ้น

7. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการสร้างรายได้ และมีการสร้างงาน มากขึ้น ความยากจนของคนในชุมชนลดลง หนี้สินลดลง และมีการออมเงินมากขึ้น

8. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร พบว่า

8.1 มีความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม และปัญหาการใช้เทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร

8.2 มีความแตกต่างระหว่าง ระดับการศึกษาและอาชีพ กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม ความพึงพอใจในการดำเนินงานของกลุ่ม และปัญหาการใช้เทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร

8.3 มีความสัมพันธ์กันระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพกับการใช้เทคโนโลยี ผลกระทบทางด้านสังคม และผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

The purpose of this research were 1) to study the participation and satisfaction to herbal products (non-food and medicine) group operating 2) to study condition and problems resulting from usage technology in herbal products (non-food and medicine) 3) to study impact from Technology usages in herbal products (non-food and medicine) 4) to compare between Sex, Education and Occupation with the group operating participation ,group operating satisfaction Technology usages problem resulting from usages Technology and impact from Technology usages in herbal products (non-food and medicine)

The samples under this research were 159 members of 12 herbal products (non-food and medicine) groups on Chonburi province. The data were collected by interview questionnaires and analyzed by using descriptive statistical Techniques used were frequency , percentages , mean standard derivation t-test, chi-quars test , and one –way analysis of variance.

The conclusion of the research were as follows.

1. Most of the herbal products group members were female with average age of 43.5 years. Most of them finished primary school , hired labour were their main occupation. The family size was 5 persons and almost debt and made a loan with Villages fund . They earning income between 5001-8000 bath per year from group operating activity and obtained information from group learder and almost of the groups members 68.6 percent obtained on herbal products training and government agency support at moderate level and sold product at villages and tambon

2. Groups operation participation indicated that groups members were participation overall area at moderate level and more participating as area to participation in planning decision-making and less participating as area to sold products

3. Groups operation satisfaction indicated that groups members were satisfied overall area at moderats level and the most satisfied with groups business operation and least satisfied with government agency support group

4. Herbal medicine products Technology application indicate that group members used local varity herbs plating by them-self and usage herbal plants suck as butterfly rea blue , aloe , porcupine orange , curcuma longa. Formula products used from local knowledges and group herbal products such as herbal shampoo, herbal cream , herbal soap and herbal dishwashing liquid. The most herbal products technology and application or herbs planting technology harvesting and post-harvested technology and least technology with packing technology and non-application technology with label products

5. Problem on herbal products technology application indicated that overall area at moderated level and groups members problems found were, packing material high price, lack of knowledge on herb raw material quality control, high cost of material and equipment, lack of herbal products formula. lack of knowledge and skills herbs planting production, lack of knowledge on label products, lack of knowledge on products development, lack of knowledge on process in processing products and lack of knowledge on products quality control.

6. Social impact indicated that build up a community's strength and leading to more self – sufficiency, more support of chance persons, more knowledge and skills on their second occupation, peoples to more participated in community, more contact with government officer, low drug problem and more kinship of peoples in community.

7. Economic Impact indicated that group members to increasing income, to build up earnings, to build up working activities, less poor peoples, reduce debt, and more money saving.

8. The differentiated compare between variables indicates as follow:

8.1 Anong group member with difference sex, there was statistically difference to groups member participation and herbal products technology application problems.

8.2 Anong groups member with difference Education background (๓) occupation background there was statistically difference to groups participation, groups satisfied and herbal products technology application problems.

8.3 Among groups member with difference sex, education, and occupation there was statistically related to technology application, social impact and economic impact.